

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 17. februarja 1927.

Telefon št. 552

ŠTEV. 19.

Trgovina z mešanim blagom in pravica točenja.

Ponekod na deželi je splošna naveda, da točijo trgovci z mešanim blagom v svojih prodajalnih alkoholne pijače stoječim gostom. To opažamo zlasti tam, kjer so naselbine odrezane od prometa ali kjer se šele razvijajo. V takih krajih še niso podani pogoji za specializiranje trgovinskih obratov in trgovine z mešanim blagom se trudijo, da zadoste najrazličnejšim potrebam odjemalcev. Po še veljavnem obrtnem redu sme »trgovec z mešanim blagom« trgovati z vsakim blagom, ki ni izrecno vezano na posebno dovolitev. Tako sme n. pr. trgovec z mešanim blagom brez nadaljnjega obratovati tudi z delikatesami. Upoštevati je nadalje še, da je običajno in glasom nešteti mnenj obrtnih zbornic in obrtniških stanovskih zastopov pripustno, da se mnogi predmeti trgovine z mešanim blagom nudijo gostom v neposredni zaužitek v poslovnih prostorih, seveda taki predmeti, pri katerih tako nanese potreba, kot n. pr. ravno pri delikatesah. Tako se sme »odjemalce« nuditi mrzle narezke, klobase, kruh, namasleni kruh, mleko itd. Samo kratek pogled v znano knjigo Frey-Maresch zadostuje in se takoj vidi, da je pri celi vrsti predmetov, ki se obratujejo v trgovinah z mešanim blagom, neposredno za uživanje v prodajalni običajno in se spremene v takih slučajih obiskovalci trgovin z mešanim blagom v »goste«, oziroma še bolje v »stoječe goste« v smislu gostilničarske terminologije.

Ako hoče trgovec z mešanim blagom obratovati tudi z onimi predmeti, ki so vezani na posebno dovoljenje, kot n. pr. alkoholne pijače na drobno in v svrhu neposrednega uživanja, si mora tako posebno dovoljenje pridobiti. Takih trgovcev je na deželi razmeroma mnogo. K obrtnemu listu za trgovino z mešanim blagom so si pridobili tudi posebno dovolitev za obratovanje s pijačami v zgoraj navedenem smislu. S tem seveda ni rečeno, da vsi ta obrat s pijačami tudi stalno izvršujejo ali da ga v polnem obsegu izvršujejo. To je odvisno predvsem od tega, kako se razvije razmerje do gostilničarjev, kjer jih je kaj.

Znana stvar je, da so bili avstrijski predpisi o gostilnih in o točenju ter trgovanju z alkoholnimi pijačami novembra 1923, deloma že prej, zamenjani s srbijanskimi predpisi. Kot zakonita podlaga teh predpisov pridejo v poštev predvsem t. p. 60. do 67. pristojbinskega zakona. Čudna reč sicer, da se take stvari urejajo v pristojbinskem zakonu, toda zakon je zakon in se ga mora ubogati. V tej zvezi in ker z ozirom na prejšnjo avstrijsko zakonodajo ni brez pomena, bodi pristavljeno, da je po pripombi 2. t. p. 62., torej po izrecnem zakonskem predpisu za takozvano točilno pristojbino brez pomena, ali je točenje glavni ali pa samo postranski posel, dalje ali se izvršuje v odprtih ali pa v zaprtih posodah, ali v poslovnih prostorih ali izven njih, slednjič da zakon ne dela razlike med privilegiranimi in neprivilegiranimi kraji.

Pristojbinski zakon pooblašča notranjega oziroma finančnega ministra, da izda pravilnik za uporabo t. p. 60. do 67. v mejah, ki jih zakon precej ozko potegne. Človek bi mislil, da bo zakon pripustil k besedi tudi trgovskega ministra, v čegar resor vendar spadata tako trgovina kot tudi obrt.

Toda pristojbinski zakon ni tega mnenja in tudi finančni in notranji minister nista bila tega mnenja, temveč sta brez sodelovanja trgovskega ministra izdala predvidene pravilnike. Tako smo dobili najprej dva pravilnika z dne 12. novembra 1923, ki sta bila zamenjana s pravilnikom z dne 15. in 30. 1925. Predaleč bi nas vedlo, če bi hoteli omenjati vse križe in težave, katere sta navedena pravilnika prejšnjega in poznejšega datuma povzročila našim pridobitnim krogom, ali v koliko sta ministra prekoračila zakonsko pooblastilo, zadržali se hočemo le pri predmetu tega članka, pri onih trgovcih z mešanim blagom, ki točijo stoječim gostom alkoholne pijače v svojih trgovskih prostorih.

Taki trgovci so se pod vlado novega pravilnika uvrstili med obratovalce, omenjene v opombi 4. k t. p. 62., to je med »okrepčevalnice, prodajalnice užitkih predmetov, vino- in žganjetoče, delikatesne, slaščičarske in tem slične obrate«. Mislimo, da je ta uvrstitev pravilna. Naštevaje v 4. opombi itak ni izčrpano in besede: »in njim slične obratovalnice« silijo v togično nujnostjo k gornji uvrstitvi. Skoro odveč je, če se še pristavi, da so trgovine z mešanim blagom itak tudi opravilne k trgovini »z delikatesami«, o čemer je izšlo več soglasnih mnenj pristojnih zbornic, med njimi tudi ljubljanske.

Skladno s temi načeli je izrekel minister za notranje posle v svojem rešenju z dne 30. decembra 1925, št. 6957/25, da je smatrati vse osebe, ki so bile dne 8. avgusta 1925, to je na dan nastopa veljavnosti pravilnika z dne 15. junija 1925, v posesti katerekoli pravice za razpečevanje alkoholnih pijač, za točilce v smislu 4. opombe k t. p. 62. Kdor je torej 8. avgusta 1925 že bil v posesti točilne pravice, oziroma osebne pravice za točenje, tega je prišteti med obrtnike, našteje v 4. opombi k t. p. 62. Vsi prodajalci in točilci alkoholnih pijač so postali tako z uvedbo novih, srbijanskih pristojbinskih predpisov upravičeni, da smejo točiti alkoholne pijače tudi stoječim gostom in so tudi iz tega razloga brez nadaljnega uvrstiti med točilce v smislu 4. pripombe k t. p. 62. Vsi, je rečeno, torej tudi trgovci z mešanim blagom, ki so v posesti točilne in osebne pravice.

Raditega so obrtne oblasti pod vlado novega pravilnika tako upravičnim trgovcem na njihovo prošnjo in na podlagi podatkov komisionelnega ogleda izdajale potrdilo, da njihove poslovalnice odgovarjajo predpisom pravilnika, s čemer je nadomeščena pridobitev posebne krajevne pravice za poslovni prostor. Za trgovce z mešanim blagom je seveda važno, da se uvrste baš med točilce v smislu 4. opombe, ker je s tem združenih več olajšav od siceršnjih gostilniških predpisov. Predvsem oprostitev od posebne pridobivanja krajevne pravice, dalje olajšave glede usposobljenostnega izkaza itd. (Konec prth.)

POCENITEV DENARJA V EVROPI.

Denar se v vsej Evropi pocenjuje. Nemška državna banka je znižala obrestno mero na 5%, Francija pa na 5½%. V Švici in na Holandskem so obresti primeroma nizke. V Londonu in v Njujorku so obresti razmeroma še visoke, ker znašajo še vedno 5 in 4%. Vendar jih pa to ne ovira, da preplavljajo Evropo s ceninimi denarnimi po-

nudbami. Tudi Avstrija je znižala obrestno mero na 6%, to je za ½%, vendar je tam bančni kredit še enkrat tako visok kakor oficijelna obrestna mera, ker se zahtevajo za najcenejši kredit v šilingih še vedno 12% obresti, ako se upoštevajo razne provizije, katere kredit jako draže. — Tudi naša narodna banka si prizadeva, da vpliva na pocenitev kredita. Sklicala je konferenco, ki se je te dni vršila. Na konferenci je s svojimi komitenti razpravljala, zakaj je razlika med obrestno mero, po kateri dobivajo banke svoje kredite od Narodne banke in obrestno mero za kredite, katero dovoljujejo banke, tako velika? Za povod te razlike so se navajale v prvi vrsti preliirano visoke javne dajatve (davki in doklade), visoko režijo bank, velik riziko bank vsled obstoječe gospodarske krize. Udeležniki konference so naprosili Narodno banko, da si prizadeva za odstranitev teh ovir, ker dokler se razmere v tem oziru ne izboljšajo, ni mogoče misliti na znižanje obrestne mere.

ZAUPAM FRANKU!

Tako pravi Lucien Hubert, član finančnega odbora francoskega senata. »V podrobnosti o težkočah, ki so sledile dvigu franka, se ne bom spuščal. Smilijo se mi moji tovariši, ki se morajo v besnem boju med prilaški stabilizacije in revalorizacije franka kar polopiti. Ne bom na novo pogreval tekočih vprašanj ali pa se celo izrekel za to ali ono metodo sanacije. Hočem povedati samo to, kar o franku sam mislim. Moje osebno mnenje je zasidrano v nemomajljivi veri na življensko moč moje domovine in na varnost njenih kreditov. Narod, ki je dobil bitko pri Verdunu, ne bo nikdar izkrvavel v bitki dolarjev! Narod, ki je v kratkem času obnovil in popravil cele v vojski opustošene in požgane pokrajine, bo obnovil in popravil tudi svojo valuto in bo mogel obnoviti svoj državni kredit. Sicer se pa množijo vidni znaki finančnega ozdravljenja od dne do dne, in sedanja vlada je na najboljši poti do popolne sanacije denarstva.

Revalorizacija ali stabilizacija je danes bojni krik v naših taborih. Bolj mikavna s stališča čuvstva je pač prva. Ali je pa tudi izvedljiva? Naši belgijski prijatelji so se odločili rajši za stabilizacijo pri skromnejšem tečaju, in zaključki njih poskusa imajo za nas marsikaj poučnega. Naj gredo finančni politiki po tej ali po oni poti, eno je gotovo: samo zaupanje v življensko moč naše domovine in naše valute nam bo pomoglo do zmage. To zaupanje imamo; zato sem prepričan, da bomo kmalu dosegli naš cilj, končno rešitev francoskega franka.«

ANGLESKA INDUSTRIJA PROTILAZMETAVANJU KAPITALA.

Dopisnik londonskega lista »Times« opozarja angleške finančne kroge na izredno naraščanje mestnih in občinskih posojil v Angliji. Vzrok teh posojil tiči v dejstvu, da plačujejo industrijske družbe vsled slabe konjunktore in vsled štrajkovnih posledic prav nizke dividende. Dopisnik svari pred visokimi posojili, če se uporabljajo za igrišča, plavalnice itd., in priporoča samo taka posojila, ki jamčijo za rentabilnost naložitve.

All si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Milivoje M. Savič:

Osnavljanje naše narodne industrije.*

Mi moramo osnavljati v naši državi industrijo

1. da narodu ustvarimo nove vire dela in zaslužka z zaposlitvijo naših ljudi, katerih ne more vseh zaposliti naše poljedelstvo, obrtnost in trgovina, ampak se izseljujejo, odosno so se že izselili v inozemstvo.

2. radi predelovanja naših poljedelskih in ostalih sirovin v fabrikate, kateri so nam potrebni in katere iz inozemstva uvažamo, a bi jih mogli sami prodajati v inozemstvo;

3. radi predelave snovnih sirovin ali polufabrikatov v fabrikate za pokrivanje naše potrebe, da zaposlimo naše ljudi, ki so že zaposleni v inozemstvu, zopet doma;

4. radi ustvarjanja industrije, ki je potrebna za narodno obrambo v slučaju vojske;

5. radi boljšega in varnejšega plasiiranja našega kapitala, ker v naši industriji kakor v Boru, Mežici itd. doniša kapital visoko rento;

6. radi pridobitve sigurnih in dobrih davkoplačevalcev;

7. radi izboljšanja naše trgovske bilance in naše valute;

8. radi boljše zaposlitve in rentabilnosti naših železnic in brodarstva in s tem osnavljanja novih prog in zvez;

9. radi boljše rente našega poljedelstva vsled boljšega izkoriščanja poljedelskih pridelkov s predelavo ali porabo na licu mesta s strani delavcev.

Mi si moremo ustvariti industrijo, ker 13-milijonski narod rabi toliko produktov in blaga, da se na podlagi te potrošnje more poleg že obstoječe industrije osnovati še nekolikokrat večja industrija nego ju sedaj imamo. Poleg porabe industrijskega blaga nam je potrebna pametna, vzgojna, carinska, šumarska, rudarska, prometna, kreditna in narodna politika; da se razvije industrija v narodno industrijo.

Samo carinska, prometna, šumarska in rudarska politika brez vzgojne, kreditne in nacionalne politike pospešuje osnavljanje industrije od strani inozemcev in z inozemci. To bi bilo tako, da pridejo iz inozemstva ljudje, prineso denar in si preskrbijo stroje, s seboj pa pripeljejo svoje ljudi za najboljša glavna mesta. Na ta način se osnavlja in ustanavlja industrija v rokah inozemca kakor je bosanska velika lesna industrija, hrvatsko-slavonska lesna industrija, vojvodinska mlinska industrija, prečanska bombažna in ostala tekstilna industrija, dalmatinske tovarne cementa, tovarne sode, karbida, Borski rudnik, sladkorne tovarne, razen državnih itd. itd.

Te tovarne zaposlujejo na tisoče inozemcev v pisarni za trgovske in tehnične posle ali tisoče strokovnih mojstrov in nadzornikov, kateri od ene tretjine do polovice svojega zaslužka odpošiljajo v inozemstvo.

Te tovarne odnašajo vse v inozemstvo, kar zaslužijo. Ti zaslužki, tako inozemskega kapitala kakor inozemskih nameščencev znašajo na leto do ene milijarde dinarjev. Znašajo baš

*V zvezi s člankom »Posesti inozemcev v naši državi«, objavljenem v št. 17. našega lista, objavljamo danes, hoteč ustreči našim gospodarskim krogom naslednji članek, ki je izšel v št. 4. beograjskega »Privrednega Pregleda« dne 23. jan. t. l.

toliko, da povzročajo pasivnost trgovske bilance in da so najnevarnejši povod za nestalnost našega dinarja in stalna nevarnost — Damoklejev meč — za vse naše gospodarsko življenje.

Industrija se sedaj osnavlja in to tudi od naših ljudi, po večini v Srbiji, ali v prečanskih krajih po večini od strani inozemcev. Lansko leto (1926) smo dobili celo vrsto tovarn za izdelovanje nogavic, za pletenje in prepletanje (trikotajo) iz Češke in Poljske s starimi stroji, z inozemskimi ljudmi kot gospodarji in z inozemskimi ljudmi kot mojstri. Dalje smo dobili tkalnice v Zagrebu, Kranju, Mariboru, Zagorju, Beogradu itd., zopet s starimi stroji in inozemskimi delavci. Iščejo, da dobimo inozemski kapital in vse od inozemskega kapitala, a poleg nje prihajajo stari stroji in inozemci, in od teh ravno oni, katerih si najmanj želimo. Mi po osvobojenju inozemskih tovarn ne oviramo in inozemcev, kateri so bili na naši zemlji, ne iztiramo ampak tovarne »nacionaliziramo« in inozemce puščamo v korist nekaterih naših advokatov in drugih od inozemcev plačanih ljudi. Novi inozemci prihajajo, a mi se od njih ne učimo. In tako z našo gospodarsko politiko, šumarsko, carinsko, prometno itd. naganjamo, kakor pravi ljudstvo inozemcem »ribo v košč«, ker vsa ta politika pospešuje in ščiti inozemce. Tako se stavljam v službo inozemcev, česar nihče od nas ne želi, razen ljudi, plačanih od inozemcev. Ali to ni treba in ne sme, da bode tako. Mi moramo osnovati našo narodno industrijo, to je z našim ali inozemskim kapitalom, a od nas vodjeno industrijo, z našimi ljudmi v pisarni in delavnicah. To moremo doseči na sledeči način:

1. da se ne pušča inozemcem, da izkoriščajo dobrot naše gospodarske politike in da prihajajo in se vkoreninjajo, da jih nikdar odpraviti ne moremo, a z ustanavljanjem tovarn naj se počaka, dokler ne pridejo naši domačini;
2. da se šola naša mladina intenzivno kot tehniki in delavci za industrijo, tako da se šolajo tudi trgovci za trgovsko vodstvo tovarn;
3. da se zahteva od vseh faktorjev, ki imajo kaj vpliva na industrijo bodisi kot nadzorna državna oblastva, bodisi kot oblastva, ki blago kupujejo, ali banke, da se zaposlijo v industriji naši ljudje, to je da vsakdo, ki ima z industrijo kaj posla, zahteva zaposlenje naših ljudi;
4. da se od Narodne banke in od nje odvisnih bank ne financirajo inozemska in nacionalizirana podjetja;
5. da Narodna banka in od nje odvisne banke, nudijo naši domači industriji enen kredit;
6. da se ne smatra za zaposlenje domačih ljudi zaposlenje bivših avstro-ogrskih kolonistov v tovarnah, čeprav so naši podaniki.
7. da se državne in občinske šume ne odstopajo na licitacijah inozemskim in nacionaliziranim podjetjem ter da se do sedaj z njimi sklenjene pogodbe razveljavijo;
8. da se poberejo od inozemskih in nacionaliziranih podjetij takoj vse dolžne šumske takse, da se tako ne podpirajo na račun državnega proračuna.

Kadar bi inozemce zamenjali v pisarnah, bi našim trgovcem ne bilo treba, da odjedajo eden drugemu kruh, kakor to sedaj vidimo v trgovini, ker bi znaten del našel dobro službo v tovarnah in bankah.

Šolanje bi moralo biti sledeče:

1. Z osnavljanjem večernih triletnih obrtnih tečajev za obrtniške pomočnike po vsji državi po vzgledu večerne obrtne šole za stavbene obrti v Beogradu, a trgovskih za trgovske sotrudnike po vzgledu šole Beograjske trgovačke omladine.
2. z večernim šolanjem v vsaki večji tovarni ali rudniku;
3. z večernimi šolami za tekstilno industrijo v vsaki večji tovarni, dnevene pa pri izbranih, domačih tovarnah;
4. s praktičnimi šolami v vsakem kraju hišne industrije;
5. s specialno šolo za lesno industrijo poleg vsake večje žage kakor v Drvaru, Brodu na Savi, Belišću, Našičah, Zavidoviću;

6. z odpravo absolventov naših srednjih tehniških šol in boljših rokodelcev, ki so dovršili večerno obrtno šolo, v inozemstvo, da se naučijo dela in dovrše specialne kurze za tkanje, predenje, pletenje, barvanje, elektrotehniko, kovanje, struganje, vliivanje železa in jekla, keramiko, konfekcijo itd.
7. z zaposlitvijo absolventov trgovskih šol kot praktikantov v domačih in inozemskih tovarnah, da se priučijo delu v industrijskih podjetjih;
8. z vzdrževanjem državnega zavoda za pospeševanje industrije in obrti in ustanavljanjem podružnic tega zavoda v Zagrebu, Sarajevu, Skoplju in Novem Sadu z mehaničnim in kemičnim laboratorijem v svrhu preizkušanja zemlje in izdavanja strokovnih pojasnil ter prirejanja praktičnih mojstrskih kurzov z risalnice, čitalnice in zalaganjem strokovne literature;
9. s pospeševanjem in zalaganjem strokovne literature v našem jeziku, da ne bi bili samo inozemci v položaju, da čitajo, ampak tudi mi;
10. na mesto nižjih gimnazij naj se osnujejo strokovne nižje trgovske šole kakoršne so v Bosni;
11. s praktičnim šolanjem v inozemstvu na državne stroške sinov naprednejših obrtnikov in malih industrijev za dosego boljše dela;
12. s šolanjem naših mladih inženjerjev za papir, kovinsko, tekstilno in drugo industrijo v praktičnem delu v inozemstvu.

Ko bi se naši ljudje praktično učili, bi se tudi pri nas dalo najti kapital, ki bi dobil zaupanje, pa tudi naše ljudi kot vodje in tehnike tovarn, ker smo do sedaj za vse posle, katere razumemo, vedno imeli na razpolago še dosti kapitala.

Da se to doseže, je treba sredstev. Ako se dajejo državna sredstva za druge namene, je potrebno, da se dajejo tudi za praktično šolanje naše mladine. Kako je sedaj? Poglejte v naš proračun in tam gotovo vsega tega ne bodele našli, kar pa je bilo, se je uknilo kakor Državni zavod za pospeševanje industrije in obrtnosti.

Zopet hočemo uvažati kapital in gotove ljudi kot industrijalce, vodje, poslovođe, glavne mojstre iz inozemstva, a našim: kar Bog da. Pomagajte, bratje Srbi, in ne dopustite, da tira inozemcem naša gospodarska politika ribo v košč in da jih ona pospešuje in ščiti.

Poljska zunanja trgovina 1926.

Poljski blagovni promet z inozemstvom se je razvijal v preteklem letu v anormalnem ozračju. Vse je šlo po gotovih predpisih, ki naj bi služili brambi valute in pa carinski vojski z Nemčijo. Vrhu tega je bil poljski izvoz v znamenju eksportne premije, ki jo je ustvaril padec zlata in ki znaša še danes za najvažnejše eksportno blago 10 do 20%.

Uvoz je znašal lani samo 58% uvoza iz leta 1925, izvoz je pa ostal precej isti. Uvoz in izvoz v zlatih frankih:

Izvoz.	
1925	1926
1.272.072.000 fr.	1.306.017.000 fr.
13.602.708 ton	22.303.963 ton
Diferenca: l. 1926: + 33.945.000 fr.	
Povprečna vrednost tone (brez premoga): 1925 203 fr., 1926 144 fr.	
Uvoz.	
1925	1926
1.602.823.000 fr.	896.225.000 fr.
3.410.737 ton	2.438.484 ton
Diferenca: l. 1926: — 706.598.000 fr.	
Povprečna vrednost tone: leta 1925 470 fr., l. 1926 371 fr.	

Eksportni previšek lanskega leta napram predlanskemu letu znaša ca. 410 milijonov zlatih frankov, kar moramo samoobsebi označiti kot brez-pogojno ugoden rezultat poljske gospodarske politike. Če pa malo bolj podrobno pogledamo, zaključek ni tako zadovoljiv. Podlaga omejenega uvoza je bila dobra letina jeseni 1925, dalje poslabšanje nakupne moči prebivalstva in pa državno reglementiranje. Zato je lahko leta 1925 za moko in žito izdanih 216 milijonov zlatih

frankov ostalo doma in se je na drug način varčevalo. Reglementacija je omejila uvoz kolonialnega blaga, usnja, čevljev, tekstilij, prometnih sredstev, konfekcije itd. Izvoz se kljub pospeševanju od strani države in kljub še bolj učinkoviti izvozni premiji ni skoraj nič dvignil; razvoj, ki se skrivaj za številkami, ni pomirljiv. Dvignil se je skoraj izključno le izvoz živil in kurivnih snovi. Žito, jajca in surovo maslo se je spričo izborne letine dobro držalo, in verjetno je, da se bo eksport živil živalske provenience tudi še vnaprej dobro držal. Izredno visoka eksportna številka za premog in produkte nafte je posredno ali neposredno posledica angleškega štrajka. Izvoz lesa kaže kljub večji množini, za 35%, vendarle manjšo vrednost, za 10%, s čimer je padla povprečna vrednost tone od 69.4 na 41.8 zlata; namesto dragih fabrikatov so izvažali polfabrikate. In to je sploh glavni znak vsega poljskega izvoza v preteklem letu. Delež fabrikatov na izvozu je padel od 21.2 na 12.4%, povprečna vrednost eksportirane tone od 203 na 144 frankov.

Sedaj si pa predstavljamo normalno leto: povprečno dobra letina, na Angleškem ni štrajka, promet s Češko-slovaško in z Nemčijo je normalen. V tem slučaju ni misliti na previšek, in reglementacija bo imela težko nalogo, če bo hotela vzdržati ravnovesje. Konkurence zmogla je samo kmeljska produkcija; predelujejoča industrija je še pred začetki racionalizacije.

Poraba premoga na Angleškem in na Nemškem.

Kljub rastočemu pomenu petroleja in rastoči dobavi elektrike iz vodne sile je premog še zmeraj najvažnejši vir energije. Ker se porabi pretežno največji del premoga v industriji in le majhen del v domači kurjavi, je višina porabe premoga v raznih državah najboljše merilo njih pomena v industriji. Dalje nam nudi primerjanje porabljenega premoga dobro sliko v gospodarski konjunkturi dotičnih časovnih obdobij. Daleko najvažnejša porabitelja premoga v Evropi sta Nemčija in Anglija; francoska poraba premoga sledi šele v dolgem presledku in znaša kljub pomnoženemu ozemlju komaj polovico nemške porabe. Anglija in Nemčija porabita skupaj več premoga kot vse druge evropske države. Pri Nemčiji bomo v sledečem seznamu vstavili rjavi premog med črni premog, a ne v celoti, temveč sorazmerno njegovi kurivni moči.

Poraba črnega premoga v milijonih ton

	Nemčija	Anglija
1900	113	170
1913	180	193
1913 (sedanje ozemlje)	148	—
1920	134	190
1922	151	166
1923	105	176
1924	131	187
1925	136	177
1926	133	150

V razvoju porabe premoga v Nemčiji je prav zanimiv veliki dvig od 1900 do 1913, torej v času, ko se je v prvi vrsti prelevila Nemčija iz agrarne v industrijsko državo. Po vojski je bila poraba premoga na Nemškem največja v inflacijskem letu 1922, najmanjša v letu vpada v Poruhrje 1923; nato je bila v zadnjih treh letih na enaki višini, a je bila še zmeraj daleč za predvojno dobo, tudi z ozirom na današnji obseg Nemčije. Prehod Anglije iz agrarne v industrijsko državo se je izvršil dosti prej kot na Nemškem, kar vidimo iz razmeroma majhnega prirastka od 1900 do 1913. Po vojski je poraba kolebala, splošno je šla pa nazaj. Da je bilo preteklo leto najslabše, za to nam pač ni treba navajati posebnih vzrokov.

Nadaljni razvoj porabe premoga v teh dveh deželah, zlasti v Nemčiji, je odvisen seveda v prvi vrsti od gospodarskega oblikovanja razmer, nato pa od rentabilnosti novega načina pretvarjanja premoga v petrolej. Če bodo praktični zaključki odgovarjali upanju v novi način, je treba računati s tem,

da se zbog dobivanja petroleja iz premoga poraba premoga ne bo pomnožila, temveč še zmanjšala. Tudi uresničenje načrta o vodu plina na daljavo porabe premoga ne bo pomnožilo. Tako na primer se produkcija v Poruhrju pri dobavi koksa iz črnega premoga vsako leto ca 2700 milijonov kubičnih metrov plina, ki se po večini prav nič ne uporabi. Te odvisne množine bodo zbrali v nameravanih plinovih centralah in jih bodo od tam odvajali naprej; s tem bodo prihranili velike množine premoga.

Trgovina.

Imenovanje madžarskega konzula v Zagrebu. Ministrstvo inostranih del je sporočilo zbornici za trgovino, obrt in industrijo, da je madžarska vlada imenovala za svojega konzula v Zagrebu g. Džordža Sobo in da mu je kraljevska vlada tudi že izdala eksekvtur.

Sladkor. V zadnjem času se razmere na svetovnem sladkornem trgu niso bistveno spremenile. V Ameriki se je malo bolje prodajalo kot prej, evropski kontinentalni trgi so se v splošnem new-yorškemu trgu prilagodili. Produkcija na Kubi gre zelo hitro od rok, centrale so že tretji teden v polnem številu v obratu. V razmerju s produkcijo so tudi dovozi v kubanska pristanišča precej obilni, in znašajo sladkorne zaloge v pristaniščih sedaj ca 400.000 ton. Ameriška poročila ponovno poudarjajo, da se bo držal predsednik Kube brez-pogojno omejitvenega zakona. Produkcijo Kube določa zakon maksimalno na 4 milijone 500.000 ton. Omejitve produkcije so izvedli že na ta način, da so predpisali vsaki posamezni centrali odnosno kvantiteto na podlagi produkcije leta 1925, 8.76%. Zahodne province so pa s to razdelitvijo nezadovoljne in pravijo, da je bila omejitev potrebna le vsled prevelikega pridelka v vzhodnih delih oloka. Stanje zalog v U. S. A. se v zadnjih tednih ni dosti spremenilo. Trgi na Daljnem vzhodu so lrpeli na zaslōju prodaje, povzročene po dogodkih na Kitajskem. Produkcija jave v letu 1926-1927 je končana in znaša 1.995.000 ton (v prejšnjem letu 2.279.000 ton). Vidimo, da pridelava jave približno polovico toliko sladkorja kot Kuba. Za bodoče smatrajo izgleda kot ugodne in upajo, da bodo v letih 1926/27 dosegli produkcijo leta 1925/26. V sredi zanimanja je sedaj obseg evropskega areala v prihodnjem letu, ki bo obdelan s sladkorno peso; nekateri govorijo o 20 odstotni pomnožitvi ali celo o 25 odstotni. Na Češko-slovaškem še ni nič gotovega; tudi na Nemškem še ne. Če se bo na Nemškem carinsko vprašanje ugodno rešilo, bodo povečali pesni prostor za 5 do 10%. O izdatno večjem pridelku sladkorne pese govorijo v Italiji in na Švedskem, kjer so se kmelje z industrijo že dogovorili. Tudi Anglija bo sladkorni prostor najbrž zelo povečala, poučeni krogi govorijo o 35 odstotnem povišanju. Tudi ruski sladkorni trust bo s sladkorno peso obdelani prostor povečal, od 492.000 na 584.000 hektarov; seveda je pa preuranjeno govoriti o tem, če bodo načrti tudi res izpeljali. Kar se tiče starega pridelka, je statistični položaj za producente v Evropi precej ugoden. Londonska tvrdka Czarnikow je določila evropsko sladkorno produkcijo s 6.885.000 tonami, uporabo pa (vključno eksport v prekomorske dežele prodaj) z 9.150.000 tonami. Tako da nastane primanjkljaj 2.265.000 ton; krili ga bodo deloma z importom kolonialnega surovega sladkorja, deloma z importom ameriške rafinade, deloma pa slednjič z zmanjšanjem končnih zalog. Velika importna potreba Evrope bo imela za posledico evropsko konkurenco na ameriških trgih surovega sladkorja v zadnjih mesecih tekočega kampanjskega leta.

Velesojm v Milanu. V Milanu se vrši letos mednarodni vzorčni sejm od 12. do 27. aprila. Točnejše podatke dobijo zainteresirani v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Carina.

Uvozne ekspedicije blaga, čigar ocarinjanje je združeno z opravljanjem carinskih formalnosti. Minister financ je izdal pod C. br. 56.383 naslednji razpis: Carinarnice pooblaščaj, da dovoljuje-

jo uvoznikom ob pogojih, razloženih v tem razpisu, vzeti iz carinarnice in dali v svoboden promet rudninsko olje, premog in nezgorljivo opeko takoj, ko so se vzeli na podslavi deklaracij, ki jih predložijo uvozniki carinarnici za uvozno ocarinitvev tega blaga, po veljavnih predpisih blagovni ogledi za carinsko analizo. — Vzeli se sme blago iz carinarnice samo, če plačajo deklaranti carinarnici po deklaraciji redno carino in vse davščine, ki se pobirajo pri carinarnici na prijavitelno blago ob uvozu ter ji pri tem položijo zavarovanje za eventualno kazen, ako bi se ugotovilo s kemijsko analizo blago druge kakovosti, ki bi moralo plačati večje davščine. — Deklaranti, ki žele na ta način vzeti blago iz carinarnice, morajo podati carinarnici pismeno vlogo, v kateri izrazijo to svojo željo, imenujejo številko uvozne deklaracije ter jo obvestijo, kakšno vrsto zavarovanja hočejo položiti. — Zavarovanje za eventualne kazni se vrši po izboru deklarantov: ali v gotovini ali v garancijskem pismu pooblaščenih bank ali v vložni knjižici, izdani po pooblaščenih bankah, ali v državnih in državno garantiranih vrednostnih papirjih. — Če se izvrši zavarovanje z garancijskim pismom, mora biti to pismo lake vsebine, da se lahko pobere znesek neposredno od izdatelja garancijskega pisma. — Če se izvrši zavarovanje z vložno knjižico, mora biti knjižica vinkulirana v korist carinarnice. — Če se izvrši zavarovanje z državnimi in državno garantiranimi vrednostnimi papirji, morajo vpisati deklaranti v zgoraj omenjeno vlogo poleg drugih podatkov točno njih številke in serije. — Ker se vsi državni in državno garantirani vrednostni papirji kotirajo na borzi, odredjam carinarnicam, da morajo računati, če sprejemajo obveznice kot zavarovanje za eventualne kazni, njih vrednost: po borznem tečaju, ako je borzna vrednost manjša, nego nominalna vrednost obveznice in po nominalni vrednosti, ako je borzna vrednost večja, nego nominalna vrednost. — Rešitev, ki jo izda carinarnica na deklarantovo vlogo, se priobči v vpogled angažiranim uradnikom, ki dovolijo na podslavi lake rešitve pregled blaga, sklicevaje se v deklaracijah (unikuatu in duplikatu) na številko in datum carinarnične rešitve.

Industrija.

Pet minut trajajoča seja. Seja švedskega vžigaličnega sindikata, ki je zvišala glavnicu za nominalno 90 milijonov švedskih kron po tečaju 230, je trajala 5 minut. Na izredni občni zbor je prišlo 40 delničarjev; pritrtili so predlogom uprave, vzeli so na znanje spomenu uprave, zavrnili so branje obširnega zapisnika in niso stavili nobenih predlogov. In vendar je bila ta seja velikanskega pomena za vso vžigalično industrijo sveta.

Avstrijska usnjarska industrija. Položaj avstrijske usnjarske industrije se je v zadnjih tednih po zatrdilih strokovnih krogov zelo zboljšal; zaposlena je sedaj s ca 50% kapacitete. Inozemstvo je prav veliko naročilo, zlasti Anglija in Nemčija. V stare prodajne dežele Ogrsko, Češkoslovaško in Jugoslavijo pa more avstrijska usnjarska industrija vsled visoke carine le malo eksportirati. Poljska potrebuje sedaj še večjih množin, a vsled na novo zgrajenih tovarn je upanje za prodajo na Poljsko zmeraj manjše. Domača prodaja v Avstriji je zadovoljiva, ker so zaloge trgovcev povečini izpraznjene. Tudi položaj onih industrij, ki usnje predelujejo, se je zboljšal; čevljarstva industrija veliko eksportira, industrija rokavic, torbic, obleke itd. je zadostno zaposlena. Od vse produkcije usnjarske industrije se 75% eksportira, 25% pa ostane doma; v predvojni dobi je bilo razmerje 63 proti 37.

Rekordna produkcija Severne Amerike 1926. Sedaj objavljene produkcijske številke iz U. S. A. nam pravijo, da je bila lani v U. S. A. rekordna produkcija, ki je prekosila vsa pričakovanja. **Produkcija premoga** je bila s 578 milijoni ton za ca 60 milijonov večja kot v letu 1925. in je presegla produkcijo leta 1924. za nič manj kot za 100 milijonov ton. **Produkcija surovega železa** je dosegla 39,400.000 ton, v letih 1925 in 1924 pa 36,400.000 in 31,100.000 ton.

Jekla so napravili ca 48 milijonov ton, za 3 milijone ton več kot v letu 1925 in za več kot 10 milijonov ton čez produkcijo leta 1924. Tudi produkcija **petroleja** se je ugodneje zaključila, kol so splošno pričakovali. Se v začetku decembra so rekli, da bo produkcija manjša kot je bila leta 1925.; a znašala je 778 milijonov barrelov napram 764 in 714 milijonov barrelov v prejšnjih dveh letih. 1 barrel petroleja je 151.4 l. Tudi **produkcija avtomobilov**, ki je šla poleli nazaj, izkazuje s 4,480.000 vozovi napredok; leta 1925. 4,330.000 avtomobilov, leta 1924. pa 3,550.000. **Produkcija umetne svile** je dosegla gigantško številko 63,400.000 angleških funtov, za 12,400.000 funtov več kot leta 1925. **Poraba bombaža** je znašala leta 1925. 6,400.000 bal, lani pa 6,700.000 bal; napram letu 1924. se je lani pomnožila za 1,200.000 bal.

Vzhodnoevropski trst lanu. Že dalj časa se vršijo pogajanja med Rusijo in med obrobnimi državami o velepotezni združilvi glede eksporta lanu. Glavni cilj združilve naj bo normiranje cene in skupna prodajna organizacija. To bi bilo za svetovni laneni trg velikanskega pomena; kajli Rusija, Poljska, Litva, Latvija in Estonska pridelajo skupaj okoli 80 odstotkov vsega lanu na svetu. Pravijo, da vsled te združilve konsumenti ne bodo nič trpeli. Hočejo varovati trg pred kolebanjem tečaja, da stabilizirajo cene in produkcijske pogoje.

Tovarna žvepla na Ogrskem. Premogovno podjetje Salgó Tarjan na Ogrskem bo gradilo tovarno žvepla. Družba ima obširne premogovne okraje, kojih izkoriščanje se z ozirom na majhno kalorijsko vsebino ne splača. Preiskovanje je pa dognalo, da je v tem manj vrednem premogu do 10 odstotkov žvepla in da se že zato splača kopati premog, da bodo dobivali žveplo. Sedaj bodo zgradili tovarno, ki bo iz premoga dobivala žveplo.

Mezdno gibanje na Nemškem. Skoraj v vseh industrijskih panogah so delavske zveze odpovedale tekoče mezdne pogodbe, dalje tudi dogovore o delovnem času. Hkrati so slavile večkrat tudi zahteve po višjih mezdah. Odpoved pogodb od strani delavcev se je izvršila doslej v Poruhriu, v gornjem in v dolnjem sleškem premogovnem in železnem okraju in v kemični industriji doline Wupper. Dalje so bile odpovedane skoraj vse pogodbe železne in jeklene industrije ter kovinske industrije v ožjem smislu. Deloma tudi že štrajkajo.

Denarstvo.

Rumunska Narodna banka. Delničarji rumunske Narodne banke dobijo za leto 1926 dividendno 388 lejev za delnico; lani je znašala dividendna 30 lejev. Kakor se vidi, se je preteklo računsko leto za delničarje neugodno zaključilo. Je pa to le navidez; kajli pri zadnjem povišanju glavnice Narodne banke na 100.000 zlatih lejev so izdali tri nove delnice za dve stari. Iz tega sledi, da je znašala dividendna za leto 1925. 1157 lejev, dividendna za leto 1926. pa 1650 lejev.

Lira. V italijanskem ministrskem svetu je poročal finančni minister Volpi o liktorskem posojilu in je dejal, da se mora smatrati njegov uspeh kot izraz volje vsega naroda, ki je na ta način pokazal, da je zvest fašizmu. Ministrski svet je sklenil, da bo vodil takšno finančno politiko, kakor jo je označil Mussolini v zadnjem govoru. Bistvene točke te politike ostanejo neizpremenjene; tako v politiki, ki ne gre za stabilizacijo, temveč za revalorizacijo lire, kakor tudi v vprašanju sukcesivnega znižanja denarnega obtoka, s tem, da se zaloga zlata poveča, dalje v vzdrževanju proračunskega ravnovesja in v širmljenju po vzporednosti in podpiranju vseh zdravih produktivnih moči naroda. Ministrski svet se je izrekel proti umetni stabilizaciji lire, ker bi iz jasnih razlogov taka stabilizacija v državi, ki je v prvi vrsti navezana na uvoz, ne jamčila nikakšne efektivne stabilizacije. Vse govornice, da bo opustila vlada politiko deflacije in revalorizacije lire, so neutemeljene.

Nemško državno posojilo. Državna banka poroča, da je bilo državno posojilo prepisano; to se pravi, dobilo je več podpisov, kot je bilo potrebno. Konzor-

ciju ni bilo treba stopiti v akcijo. Spričo visokega posojila smatrajo zaključek za zadovoljiv. Ta uspeh je presnelil; v bančnih krogih so se namreč bali, da bo moral prevzeti konzorcij del posojila. Če se je kljub temu dosegel tak uspeh, je to posledica močnega podpisovanja od strani denarnih zavodov; občinstvo samo se za posojilo ni posebno zanimalo.

Iz naših organizacij.

Prihodnji Merkurjev jour-fix se vrši v sredo 25. februarja ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Kazine. — Odbor.

RAZNO.

Kriza Trsta. V »Giornale d' Italia« se razpravlja tekmovalje med Trstom in Hamburgom; Hamburg hoče prilegniti Avstrijo in Češkoslovaško popolnoma nase, pravi italijanski list. Časopis obžaluje, da je interesna skupnost med Trstom in ostalo Italijo tako majhna in da Italija pomena Trsta ne zna ceniti. Kljub vsem naporom se je promet v Iržaškem pristanišču leta 1926. za 12% zmanjšal; v decembru 1926 je bil uvoz za 22% manjši kot v decembru 1925. »Časopisje glavnih mest v Iržaškem zaledju prefrava, če misli, da se je trgovina Evrope obrnila od Adrije proč. Vlada in trgovski strokovnjaki bi morali na novo pregledati posamezne člene Irgovske verige, torej železniške tarife, manipulacijske stroške, carinske pristojbine itd. in bi se morale eventualno prevzeti tudi žrtve za to, da živi Julijska Benečija in da ne trpi škode italijansko gospodarstvo ob Adriji. O nazadovanju Trsta je priobčil »Trgovski list« pred kratkim daljši članek in je označil kot glavni vzrok nazadovanja tarifni boj med Hamburgom in Trstom, potem pa sploh dejstvo, da je zaledje severne Adrije za tri velika pristanišča — Trst, Benike, Reka — premajhno.

Revizija ruske koncesijske politike. Znani ruski narodni gospodar Joffe je podal časnikašem tole izjavo: Dosedanje skušnje s koncesijsko politiko niso posebno dobre. Ugovori, da sovjetski kreditni zavodi koncesijskim podjetjem ne dajejo nobenih kreditov, so neopravičeni; kajli na 43 milijonov kapitala, ki je naložen v koncesijah, so dali sovjeli 24 milijonov kredita, brez ozira na to, da bi morale koncesije uporabljati pravzaprav inozemski kapital. Zlati časi špekulativnih koncesij prve dobe so sedaj prešli, njih propagandistični namen je bil dosežen, novih ne podeljujejo več. Težkoče nekaterih velikih solidnih koncesij — Lena Goldfields, Krupp, Harriman — niso imele svojega izvora v pomanjkanju dobre volje sovjetske vlade, temveč v notranjih razmerah koncesijskih družb samih. Nobena koncesija ni bila podeljena na iniciativo sovjetske vlade, temveč je vsakokrat prišel koncesionar sam s ponudbo k sovjetski vladi in so bili pogojji podpisani brez vsakega pritiska. Sovjetska vlada ni proli gotovi reviziji koncesijskih pogojev, a v bodoče bodo koncesijsko politiko sploh spremenili in jo napravili bolj aktivno. Koncesijski odbor je izdelal že načrt novih bodočih koncesijskih podjetij večjega in manjšega obsega, in bo ta načrt že na koncu februarja predložen sovjetu ljudskih komisarjev v odobrenje. Če bo sovjeli načrt odobril, ga bodo objavili v obliki dekreta. Nato bodo izdelali monografije o vseh koncesijskih objektih, jih bodo predstavili v vse svetovne jezike in jih bodo razdelili med kapitaliste v inozemstvu. Vsak solidni kapitalist si nato lahko izbere koncesijski objekt, ki odgovarja njegovi glavni moči. To aktiviranje koncesijske politike bo po mnenju sovjetske vlade za oba dela bolj ugodno kot doslej.

Borza dela v Mariboru. Od 6. do 12. februarja je pri tej borzi iskalo dela 118 moških in 68 ženskih, skupaj tedaj 186 oseb; 99 t. j. 70 moškim in 29 ženskim je bilo delo ponujeno, v 51 slučajih je borza posredovala uspešno, odpadlo jih je 102 t. j. 29 moških in 73 žensk, odpotovalo jih je iskat si delo 18 moških in 1 ženska. — Pri borzi dela v Mariboru dobijo službo: 6 hlapecev, 23 viničarjev, 13 majarjev, 1 sedlar, 2 žagarja, 1 slaščičar, 1 kočijaž, 5 vajencev (mizarske, pekovske, krojaške, ključavničarske obrti) 2 vzgojiteljici, 7 kuharic, 11 služkinj, 1

strojna pletilka, 1 natakarica, 2 varuški, 29 kmečkih dekel, 3 sobarice, 1 šiviljska vajenka.

Slovenski javnosti! Ob obletnici smrti prvega ljubljanskega ljudskega župana dr. Ljudevita Periča so sklenili pokojnikovi prijatelji in sodelavci, naj se počasti njegov spomin predvsem na ta način, da se mu postavi dostojen nagrobni spomenik. Podpisanemu odboru se je poverila naloga, da se obrne na vso slovensko javnost s prošnjo za blagoholne prispevke v ta namen. — Izpolnjujoč poverjeno naročilo se obrača podpisani odbor s prošnjo na vse prijatelje in častilce spomina in dela pokojnega župana dr. Periča, naj prispevajo po svojih močeh, da se mu postavi na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu časten spomenik, ki bo pričal spoštovanje in zahvalo vsega delavnega ljudstva svojemu voditelju in zaščitniku. — Prepričani smo, da bo naš poziv našel iskren odmev v srcih vseh znancev in prijateljev, ki so poznali pokojnika ter cenili njegovo delo in spoštovali njegovo socialno udejstvovanje. — Prispevki naj se pošiljajo Mestni hranilnici ljubljanski z označbo »Dr. Peričev spomenik«. — Jože Rozman l. r., t. č. predsednik. Dr. Ivan Stanovnik, Ivan Kralj, Janko Nep. Jeglič, Ivan Pestotnik, Jože Langus, Rado Čelešnik, Jože Pirč, odborniki.

Drobne vesti. V Rusiji gradijo celo vrsto novih električnih naprav, že zgrajene pa na novo opremljajo in razširjajo; vseh takih naprav je 30 do 40. Prav posebno veliko gradbenega materiala dobavlja češkoslovaška industrija. — Na koncu januarja je bilo v Avstriji 235 tisoč 500 podpiranih in 33.000 nepodpiranih brezposelnih. To je najvišja dosedanja številka. Samo na Dunaju so šteli 100.000 podpiranih brezposelnih. — Po poročilih listov izvoz sladkorja iz Rusije stalno raste. Sovjetskoruski sladkorni trst je ob začetku letošnje kampanje izvozil ca. 33.000 ton sladkorja, zlasti v Egipt, v Saharo, v Indijo in v baltiška pristanišča. — Jugoslavija namerava skleniti 10 Irgovskih pogodb in je vlada pozvala Irgovske zbornice in druge gospodarske organizacije, naj predložijo svoje nasvete. Beograjska Irgovska zbornica je na nekem zborovanju izrazila željo, naj se da na program tudi sklepanje Irgovske pogodbe s sovjetsko Rusijo, ker bi bila taka pogodba gospodarskemu razvoju naše države zelo v korist. — Da preprečijo nadaljnji import izrabljenih francoskih zlatih novcev, so sklenili Švicarji, da bodo vse zlate novce prejšnje latinske novčne zveze do 1. aprila pobrali, in da ne bodo imeli nato nobenega tečaja več. — Eden od ravnateljev Angleške banke, Mr. Osborne, je prišel na svojem evropskem polovanju v Budimpešto. — Mehikanska vlada je poslala svojega pravnega svetovalca Ramareza v Newyork, da se posvetuje tam z ameriškimi petrolejskimi interesenti o tekočih vprašanjih. Upajo, da bo dosežen kompromis v petrolejskem vprašanju, ki liči za vsem mehikanskimi nemiri. — Nemška vlada je prepustila Rumuniji 100 lokomotiv, ki so že dalj časa v Rumuniji v uporabi. Kupna cena znaša 11½ milijona mark.

Po svetu. Belgijska Narodna Banka je znižala obrestno mero od 6 in pol na 6 odstotkov, pri lombardah od 8 na 7 in pol odstotka. Zadnje znižanje se je izvršilo šele 13. jan. l. l. Kakor se vidi, je sledila Belgijska banka splošni tendenci, ki gre za pocenitvijo denarja; da ne gre prehitro, je znižala obrestno mero v dveh etapah. Poleg vpliva znižanja obrestne mere na Francoskem je bilo merodajno tudi dejstvo, da ima državna finančna snacija ugodne uspehe in da spričo stabilnosti vrednote računijo na olajšanje v gospodarskem življenju. — V prvem februarjevem tednu se je obtok bankovcev pri Češkosl. Narodni banki znižal za 260 milijonov na 6700 milijonov Kč; kovinsko kritje je na koncu tedna znašalo 46.2 odstotka. — Alpine Montan, prvo podjetje avstrijske železne industrije, je začelo akcijo za ožjo spojitve avstrijskih železnih tvrdk; menda je uspeh že zagotovljen, in bremo, da se je šest največjih avstrijskih tvrdk združilo v novo delniško družbo, ki bo imela v rokah vso železno trgovino na debelo. — Kruppo-vega posojila so dali 15 milijonov mark v podpis na Holandsko in je dobilo za večkratni znesek podpisov. — Zanimivo

je, da podpisujejo nemško državno posojilo v presenetljivi izmeri inozemske dežele, zlasti Svica, Belgija in Skandinavske države. Prav tako beremo, da podpisujejo to posojilo tudi Amerikanci, ki že res ne vedo, kje bi denar naložili. — Nemški sindikat kalija je prodal v januarju 1.900.000 met. stotov čilskega kalija, v decembru 957.000 stotov, v lanskem januarju 950.000 stotov. Torej se je prodaja v primeri z imenovanimi mesecema podvojila. V prvih devetih mesecih kalijevega leta je znašala prodaja 8.130.000 stotov, v prejšnjem letu pa 7.420.000 stotov. — Nemci zelo nakupujejo akcije Poljske banke in so poskočili akcije zato že na 108. Vzrok je visoka dividenda, ki jo je dala Poljska banka za zadnje poslovno leto in ki je bila dvakrat večja kot je to pri takih bankah običajno. — Ameriška družba Aluminium Co. preiskuje skladišča boksita pri Batumu ob Črnem morju. Najbrž gre za nova koncesijska pogajanja. — Zunanja trgovina Češkoslovaške v januarju je visoko aktivna, izvoz se je povečal za 109 milijonov Kč, uvoz se je znižal za 229 milijonov Kč, aktivnost je znašala 400 milijonov Kč. — Jugoslavija je prodala v letošnjem januarju na Češkoslovaško živil itd. za 45 milijonov 520.000 Kč, lani v januarju za 27 milijonov 880.000; kupila je pa blaga itd. v letošnjem januarju od Češkoslovaške za 62.792.000 Kč, lani za 46.586.000 Kč. — Na Dunaju se je denarni trg zopet pocenil in je padla obrestna mera deloma tudi pod 5%. — Pravijo, da bo Splošna Ogrska Kreditna banka predložila letos senzacionalno bilanco. — Nemško-azijska banka poroča, da je bila nemška trgovina na Kitajskem kljub zmedam in nemirum v zadnjem času prav dobra, posebno na jugu, kjer ji je prišel na pomoč bojkot angleškega blaga. Filialke banke doslej vsled dogodkov na Kitajskem niso nič trpele. — Železna pogajanja s Poljaki so se spet brez uspeha končala, ker zahtevajo Poljaki na novo svoj kontingent v izvozu na Poljsko in Ogrsko. — V gospodarskem letu 1925-1926 so producirali v Rusiji 2.984.500 pudov konopnih vlakov, leta 1924/25 2 milijona 200.100 pudov, l. 1923/24 pa 991.900 pudov. Od letošnje produkcije je vzela

domača industrija 2.408.000 pudov, drugo je šlo ven.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 11. februarja 1927. Trg je bil dobro obiskan in živahen. Slaninarjev je bilo 76, ki so pripeljali 235 zaklanih svinj na trg ter so prodajali meso in slanino po 10.50 do 25 Din kg na drobno in po 14 do 17 Din kg na debelo. To pot so vplivale te cene tudi na cene mesa pri domačih mesarjih, kateri so prodajali govedino po 6 do 12, kravje meso celo po 4 do 6 Din. Vsled teh nizkih cen je bil naval velik. Kar se svinjine tiče se mora reči, da je prvo mesto, kjer se proda največ svinjine za tu- in inozemstvo. Slaninarjev, kateri prihajajo skoz celo leto iz bližnje in daljne okolice mireborske, je v času sezone precej veliko. Prihaja jih namreč vsako soboto okoli 70 do 100, ki pripeljejo vsakokrat po 200 do 300 komadov zaklanih svinj na trg. Perutnine je bilo okoli 600 komadov. Cene so bile: piščancem in kokošim 32.50 do 45, racam in gosem 37.50 do 70, puranom 60 do 150 Din, domačim zajcem 7.50 do 20 Din, kozličem 100 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompirja je bilo 4 vozove, ki se je prodajal po 1.75 do 2 Din kg, čebula 5 do 6, česen 12 do 16, kislo zelje 3 do 3.50, kislja repa 2, italijanska solata 12 do 14 Din kg, karfiol 2 do 10, ohrovt 0.50 do 1.50, endivija 1 do 1.25 Din komad, mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 14, oljčno olje 28 do 36, bučno olje 20 do 24, Din liter, maslo 40 do 44, kuhano 46 do 48, čajno 50 do 65 Din kg; jajca 1.25 do 2 Din komad, med 30 do 35 Din kg, pomaranče 1 do 3 Din komad, limone 0.75 do 1 Din komad, jabolka in hruške 3 do 10 Din kg, orehi 10, luščeni 32 do 35, datelji 25 do 35 Din kg. — Lesena in lončena roba 1 do 100 Din komad, brezove metle 2.25 do 6 Din komad, koruzna slama 25 do 32 Din vreča. Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo je bilo 9 voz sena in 4 vozove slame na trgu. Cene so bile senu 70 do 100, slami pa 50 do 60 Din za 100 kg. Cene za živino v Marselju. V klavnici v Marselju so se notirale za živino, raču-

najoč za 100 kg žive teže, v času od 21. do 27. pr. m., naslednje cene: 1. Voli in krave I. vrste 740—770 frankov; II. vrste 600—740 frankov; 2. ovni in ovce I. vrste 1000—1150 frankov, II. vrste 900—1000 frankov; 3. teleta I. vrste 1350—1500 frankov, II. vrste 1000—1100 frankov; 4. jagnjeta I. vrste 1100—1200 frankov, II. vrste 900—1050 frankov; 5. domače svinje 1260—1275 frankov.

Cene za plemenite kovine v Parizu. V Parizu so notirale cene za plemenite kovine dne 22. pr. m., računajoč za 1 kg čiste kovine, naslednje: Zlato pri nakupu 16.250 frankov, pri prodaji 17.100 frankov; srebro pri nakupu 470 frankov, pri prodaji 540 frankov; platina pri nakupu 86.000 frankov, pri prodaji 91.000 frankov; iridiana platina 25% 107.250 frankov; iridium 150.000 frankov; srebrni nitrat 368 frankov.

TRIKO PERILO
za moške, žene in otroke,
volna v raznih barvah, rokavice,
nogovice, dokolenice, nahrbtniki,
nički za tolarje in lovce, dežniki,
klobi, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži,
harje, potrebščine za šivilje,
krojače, čevljarje, brivce
edino le pri trvdki

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo!

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe za nakup 2422 komadov starih električnih žarnic ter 4500 kg kartona od voznih kart; do 25. februarja t. l. za dobavo 10.000 kg strošne pločevine. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 26. februarja t. l. ponudbe za dobavo 2 komadov kadi in peči za kopalnice. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 2. marca t. l. ponudbo za dobavo 10 m³ rdečih mecesno-

vih plohov. — Vršile se bodo naslednje licitacije: Dne 10. marca t. l. pri Intendanturi 3. Armijske oblasti v Skoplju glede dobave drv za kurivo. — Pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 8. marca t. l. glede dobave azbestnih vrvic in fiber, dne 10. marca t. l. glede dobave železne pločevine za kotle ter glede dobave orodnega jekla, dne 11. in 12. marca t. l. pa glede dobave različnega elektromaterijala.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. februarja t. l. ponudbe za dobavo firneža, nateznih vijakov, raznih šip ter za dobavo 1 pisalnega stroja; do 22. februarja t. l. glede dobave 10 ton kovaškega oglja, 1 opalografa in raznega risalnega orodja ter glede dobave svinčenih zalivk; do 25. februarja t. l. glede dobave prašnic za tenderje. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe za dobavo jamskih tračnic. — Direkcija državnega rudnika v Zabukoveci pri Celju sprejema do 24. februarja t. l. ponudbe za dobavo jamskih tračnic. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 24. februarja t. l. ponudbe za dobavo eternita, žarnic za jamske električne lokomotive ter za dobavo masti za jamske vozičke. — Direkcija državnih železnic v Sarajevu sprejema do 28. februarja t. l. ponudbe za dobavo kovaškega oglja in livarskega koks. — Ministrstvo vojske in mornarice v Zemunu sprejema do 28. februarja t. l. ponudbe za dobavo 100.000 poroj mesnih (guljaš) konzerv. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 2. marca t. l. ponudbe za dobavo 2 gonilnih jermenov in 1 krupon usnja. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 4. marca t. l. ponudbe za dobavo 10.000 kg konceptnega papirja in do 9. marca t. l. ponudbe za dobavo portland-cementa. — Pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani se bo vršila dne 28. februarja t. l. druga ofertalna licitacija za dobavo 7900 kg železne pločevine za kotle.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ivan Jax in sin - Ljubljana
Gospodarska c. 2

Sivalni stroji
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15-letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“
kolesa iz prvih tovarn „Dürko p“, „Keyser“, „Styria“, „Waffenrad“ (orožno kolo). — Pisalni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in sivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. Ceniki franco in zastonj.

Prometni zavod za premog d. d.
Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

PREMOG, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vseh vrst

KOKS, livarniški, plavžarski in plinski **BRIKETE**

Prometnj zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 15/1.

Veletrgovina
v
A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino in

GRITZNER in ADLER

na dom, obrt in industrijo v vseh opremah.

Isotolan plešilni stroj **DUBIED**

Peč v vsajenju hrastučen.

Veletna garancija
Delavnice za popravila.
Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Veletrgovina
kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

OGLAS.

Komanda 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani potrebuje sledeče pisarniške potrebščine:

3500 pol pisarniškega papirja veliki format,
20 škatlic različnih peres za pisanje,
16 steklenic à 1/2 litra rdeče tinte,
160 steklenic à 1/2 litra črne tinte,
40 kg gumirablakum,
20 kosov šepirografskih rol.

Kdor želi navedene predmete dobaviti, naj predloži svojo ponudbo s specificiranimi cenami najkasneje do 21. februarja 1927 do 10. ure predpoldne, blagajniku tega polka. — Najcenejšemu in najsolidnejšemu ponudniku se poveri dobava zgoraj navedenih predmetov takoj po odobrenju žandarmerijske komande v Beogradu.

Komanda 8. žandarmerijskega polka, E. št. 1948/27.

INSERIRAJTE V TRGOVSKEM LISTU!

NOGAVICE

razne vrste, vezeno, naramnice, vezalke, žepne robce ter drugo galanterijsko in kratko blago nudi tvrdka

OSVALD DOBEIC
LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 15 in SV. JAKOBA TRG ŠTEV. 9.
Na debelo! Znižane cene!

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. Lastna knjigovodnica TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.
LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d. TELEFON ŠT. 552

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelj in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.